

Een groen hulpmiddel om de omgevings- en ecologische voordelen van groene zones te meten

Antwerpen, België

IN EEN NOTEDOP

Naast veel nevenvoordelen, helpt blauwgroene infrastructuur steden zich te wapenen tegen de klimaatverandering. Het Antwerpse 'Greentool' helpt stedenbouwkundigen het groene potentieel te onderzoeken om de woonomgeving (hittestress, luchtkwaliteit enz.) te verbeteren in een bepaalde buurt of gebied.

Een antwoord bieden op hitte- en overstromingsstress

Hoewel Antwerpen totnogtoe ontsnapt is aan grote overstromingen, loopt de stad risico bij hevige regens, een stijging van het zeeniveau en stormen. Antwerpen heeft ook steeds meer te leiden onder extreme temperaturen. Van de late namiddag tot middernacht is de gemiddelde temperatuur in de stad 8 graden warmer dan op het platteland. Dit fenomeen noemt men 'het stadswarmte-eiland effect'. Enkel groene plekken zijn beduidend frisser dan de rest van de stad en helpen ook bij het opslaan van overtollig water.

Naast watermanagement en hittestress, helpt stadsvergroening ook bij het verminderen van luchtvervuiling en geluidsoverlast, het vergroten van de biodiversiteit en het opvangen van CO₂. Het Antwerpse groenplan dat in 2017 van start ging, erkent deze omgevings- en milieuvoordelen. Maar in veel gevallen zijn de voordelen ongekend en moeilijk meetbaar.

Beter beslissingen nemen rond stadsplanning

Om aan dit euvel iets te doen, liet de stad Antwerpen 'Greentool' ontwikkelen; bedoeld om informatie te geven rond blauwgroene maatregelen en hun effect op milieuveranderingen. Initieel was het bedoeld om de Antwerpse stedenbouwkundigen te helpen bij hun beslissingen, nu kan het ook gebruikt worden door private investeerders die bereid zijn te investeren in groene acties en projecten, en door technici die instaan voor de uitvoering en het onderhoud.

Greentool is volledig openbaar en bevat interactieve mappen waardoor je bepaalde gebieden of sites kan analyseren. De gebruiker kan de huidige karakteristieken van de locatie (bodem, planten enz.) oproepen en het effect van blauwgroene maatregelen ontdekken op 7 parameters: biodiversiteit, opvang van CO₂, geluid, luchtkwaliteit, ontspanning en nabijheid, hittestress en watermanagement. Elke parameter krijgt een score van 0-10. De tool maakt het zo mogelijk de impact van bepaalde maatregelen te ontdekken (zoals groendaken, watertanks of het planten van bomen) in deze 7 parameters, en die te vergelijken met de bestaande situatie.

Eén van Antwerpens groene zones: Park of Eden

ANTWERPEN

Bevolking:
512,000

Gebied:
204.51 km²

Ondertekenaar van
het Burgemeester-
sconvenant sinds:
2009

Doelstelling rond CO₂
uitstootvermindering:
- 20 %, vergeleken
bij de waarden van
2005

De tool inspireert gebruikers bij hun ontwerpproces, meet de impact op een specifieke site, vergelijkt en combineert maatregelen, stimuleert de dialoog tussen belanghebbenden en integreert blauwgroene infrastructuur en uitdagingen in het planproces.

De tool biedt inspiratie en wetenschappelijke informatie over bijna 50 blauwgroene maatregelen. Het is een pedagogisch instrument, bedoeld om de stadsdiensten te informeren over mogelijke maatregelen en hun impact op het dagdagelijkse leven van de inwoners.

Het Antwerpse Greentool werd ontwikkeld door VITO (het Vlaams Instituut voor Technologie en Onderzoek) en de Universiteit Gent, en werd in 2017 in gebruik genomen.

Voor de tool werd opdracht gegeven via een aanbesteding. De stad Antwerpen maakt sinds 2016 deel uit van het Europese EnRoute-project rond groene stadsinfrastructuur, en ontwikkelde samen met VITO de tool verder.

De stad Antwerpen besliste om deze tool te ontwerpen omdat groene zones een verzachtende rol spelen in elk actieplan van hun milieuafdeling. Net als hun inventarisaties en ander onderzoek, wilde de stad op een aantrekkelijke manier de tool beschikbaar stellen aan elke ambtenaar.

Voordelen

De tool wordt gebruikt door de milieuafdeling voor al hun adviezen. De dienst ruimtelijke ordening kan de tool ook gebruiken om projecten waar ze aan bezig zijn te analyseren, en om de beste locatie voor een groenzone te bepalen. Zo werd de tool bijvoorbeeld gebruikt in de Sint-Andrie-buurt in het hart van de stad als onderdeel van het CityLab 2050-project dat als doel heeft meer ruimte te laten voor groenzones via experimenten met lokale belanghebbenden. De tool toonde hoe groendaken in die buurt konden bijdragen aan minder hittestress, en water kon opvangen.

Antwerpen integreerde ook een analyse gemaakt via Greentool in de projectomschrijving van een ontwikkelingsproject naast het Centraal Station. De analyse zal helpen om op een efficiënte manier groenere infrastructuren te krijgen in deze dichtbevolkte buurt.

INTERESSANTE CIJFERS

Omdat het project net opgestart is, zijn er nog geen cijfers beschikbaar. Het secretariaat van het Burgemeestersconvenant zal in de komende maanden cijfers/resultaten beschikbaar stellen.

HET PROJECT FINANCIEREN

- + **Financieringsbron(nen):**
De tool is volledig gefinancierd door de stad en iedereen mag er gratis gebruik van maken. Initieel was het bedoeld voor intern gebruik, maar Antwerpen besliste dan het voor iedereen toegankelijk te maken.
- + **Totaal bedrag:**
180 000 euro

INTERESSANTE LINKEN

- ▶ Burgemeestersconvenantprofiel Antwerpen: <http://bit.ly/2myi9WR>
- ▶ Het Antwerpse Greentool: <https://groentool.antwerpen.be/>
- ▶ EnRoute-project: <http://oppla.eu/enroute>
- ▶ Climate-ADAPT-profiel van Antwerpen: <http://bit.ly/2fL3Mff>

CONTACT

Voor meer informatie kan u steeds terecht bij:
Griet Lambrechts, project manager
griet.lambrechts@stad.antwerpen.be
Iris Gommers, programmaleider duurzame stad
iris.gommers@stad.antwerpen.be